

Anne Hakulinen – Olga Veselovskaya

LAPSEN OMA RETKI KASVIEN SALAISUUKSIIN

Minerva

ANNE HAKULINEN – OLGA VESELOVSKAYA (KUVITUS)

Lapsen oma retki kasvien salaisuuksiin

NUKKUMATTI JA AASINKORVA

– Oi teitä ihania – aasinkorva, tontunhattu, vanhapoika, ahkeraliisa, kissanhäntä ja enkelinsiipi, mummi puheli kukilleen ja lorautti peikonlehdelle lisää vettä.

– Hienohelmakin on selvästi piristynyt!

– Mummilla on hirveästi kukkia ja niillä on ihan hassuja nimiä, Oona hihitti veljelleen Onnille.

– Ja mummi on hassu, kun juttelee kasveille. Eiväthän ne kuule tai tajua mistään mitään – jököttävät vain liikkumattomina paikoillaan, Onni puisteli päätään.

– Voi rakkaat lapset, kasvit tekevät vaikka mitä! Ne näkevät ja kuulevat, haistavat ja maistavat, tuntevat, liikkuvat ja juttelevat toisilleen, mummi kertoi.

– Monet kasvit menevät iltaisin nukkumaankin, kuten minun nukkumattini.

– Nyt kyllä juksaat. Eihän kasveilla ole silmiä, korvia, nenää tai suuta, eikä varsinkaan aivoja, Oona sanoi. – Enkä ole koskaan nähnyt kasvin liikkuvan.

– Kasvit aistivat ja tekevät asioita ihan omalla tavallaan. Niiden liikkeet ovat yleensä niin hitaita, ettei niitä huomaa. Mutta poikkeuksiakin on. Tulkaapa katsomaan minun ihmeellistä mimosaani, mummi sanoi ja vei lapset pienen, hennon kasvin luo. – Sivelkää varovasti sen lehtiä.

Kun lasten pikkuiset sormet koskettivat mimosaa, sen lehdet menivät nopeasti suppuun ja varret notkahtivat alaspäin.

– Hui! Onni säikähti.

– Mimosa tunsi kosketuksesi ja suojautui.

Ihmeellisintä on kuitenkin se, että mimosa voi oppia ja jopa muistaa asioita. Mutta siitä kerron teille hieman myöhemmin, mummi hymyili salaperäisesti.

**Vanhapoika
eli
raspipallokaktus
(Echinopsis
eyriesii)**

Peikonlehti
(*Monstera
deliciosa*)

Enkelinsiipi
(*Begonia
corallina*)

Kasvit ovat ihmeellisiä

Kasvit vaikuttavat hiljaisilta hissukoilta, jotka eivät tee tai osaa mitään. Se on kuitenkin väärä luulo. Kasvit aistivat ja seuraavat ympäristöönsä koko ajan, ne havainnoivat muutoksia ja noudattavat vuorokausirytmäänsä. Kasvit liikehtivät, viestittelevät ja jopa oppivat asioita. Me ihmiset emme vain huomaa, mitä kasvit tekevät, koska niiden puuhat ovat kovin erilaisia eläimiin verrattuna.

Kasveille ympäristön seuraaminen ja kaikenlaisten muutosten huomaaminen on tosi tärkeää, koska ne eivät pysty vaihtamaan paikkaa tai juoksemaan pakoon. Niiden täytyy vain yrittää selviytyä kaikesta ja sopeutua muutoksiin.

Meidän onneksemme kasvit ovat selviytymisen mestareita, sillä emme pärjäisi ilman kasveja. Niiden ansiosta meillä on happea, jota hengittää, ja ruokaa, jota syödä. Ilman kasveja koko maapallo olisi aivan eloton paikka!

Nukkatyräkki (*Euphorbia leuconeura*)

Hassu nukkatyräkki ”ampuu” siemiensä ympäröivänsä. Naapurikasvin ruokkuun voikin yllättäen ilmestyä pieni tyräkinpoikanen.

Isokissanhäntä
(*Acalypha hispida*)

Tontunhattu
(*Tetranema roseum*)

Hienohelma
(*Asparagus
densiflorus*
'Sprengeri')

Nukkatyräkki
(*Euphorbia
leuconeura*)

Ahkeraliisa
(*Impatiens
walleriana*)

**Aasinkorva eli
muulinkorva**
(*Syngonium
podophyllum*)

Hyödylliset huonekasvit

Huonekasveista on monenlaista iloa. Ne ovat kauniita ja tuovat kodikkuutta. Kukkiessaan kasvit saattavat tuoksua hyvältä ja olla värikkäitä. Lisäksi niiden hoitaminen on hauskaa ja kasvun seuraaminen mielenkiintoista.

Huonekasveista on myös hyötyä, sillä ne puhdistavat ja kosteuttavat sisäilmaa. Huonekasveilla on myös piristävä ja luovuutta lisäävä vaikutus. Joidenkin mielestä kodin vehreys saa paremmalle mielelle ja tekee elämästä jopa onnellisemman!

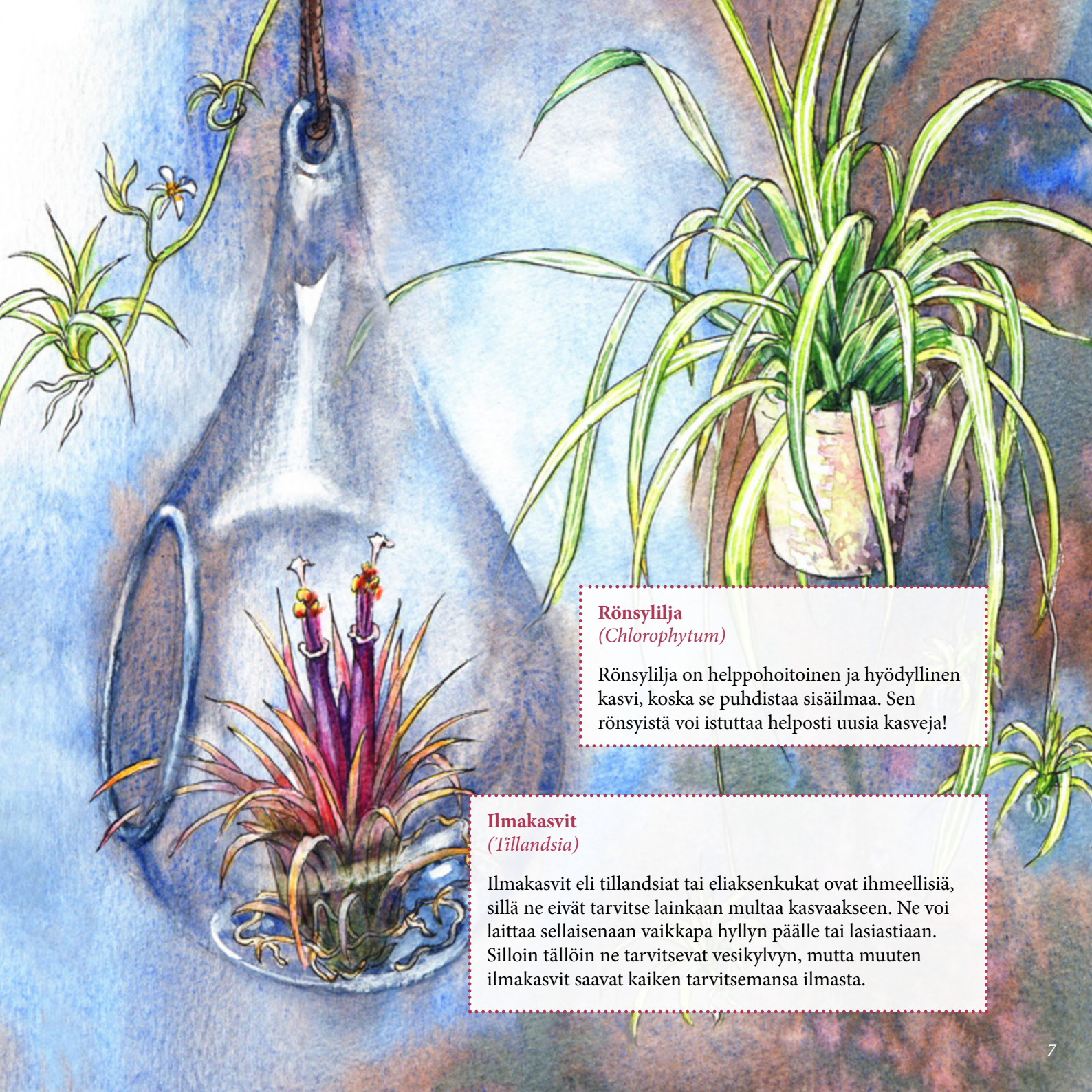
Muistathan kuitenkin, ettet koskaan laita suuhusi mitään huonekasveja. Jotkut voivat olla myrkyllisiä ja saada mahasi kipeäksi.

Nukkumatti

(*Maranta leuconeura*)

Nukkumatti eli paavonnukkumatti on jännittävä kasvi, joka nostaa illalla lehtensä pystyyn. Aamulla se levittää lehtensä taas levälleen saadakseen paremmin valoa. Liike on kuitenkin niin hidas, ettei sitä huomaa. Nukkumatteja on monenvärisiä lajikkeita.

Rönsylilja
(*Chlorophytum*)

Rönsylilja on helppohoitoinen ja hyödyllinen kasvi, koska se puhdistaa sisäilmaa. Sen rönsyistä voi istuttaa helposti uusia kasveja!

Ilmakasvit
(*Tillandsia*)

Ilmakasvit eli tillandsiat tai eliaksenkukat ovat ihmeellisiä, sillä ne eivät tarvitse lainkaan multaa kasvaakseen. Ne voi laittaa sellaisenaan vaikkapa hyllyn päälle tai lasiastiaan. Silloin tällöin ne tarvitsevat vesikylvyn, mutta muuten ilmakasvit saavat kaiken tarvitsemansa ilmasta.

IHMEELLINEN MIMOSA

Mummi kertoi Oonalle ja Onnille ihmeellisestä mimosasta. Jos ruukun pudottaa varovasti pehmeälle alustalle, mimosa vetää oitis lehtensä suppuun. Mutta jos kasvin pudottaa samalla tavoin monta kertaa, se lakkaa välittämästä siitä. Kasvi oppii, ettei pudottelusta ole vaaraa, joten se säästää voimiaan ja pysyy ihan normaaliasennossa. Kuukauden tauon jälkeenkin mimosa muistaa yhä oppimansa.

– Ihmeellistä, Oona hämmästyí. – Kasvit voivat oppia!

– Mehän voimme selvittää, miten oppivainen mummin mimosa on, Onni innostui. – Minä pudottelen ja Oona tekee muistiinpanoja.

Ja niin tutkimus alkoi. Onni pudotti varovasti mimosan ruukun pehmeälle tyynylle. Kasvi säikähti ja sulki nopeasti lehtensä. Oona kirjasi muistiin: ”Onni pudotti, mimosa pelästyi.” Sitten Onni pudotti uudestaan ja Oona kirjasi: ”Onni pudotti, mimosa pelästyi taas.”

– Ei tämä ehkä opi mitään, Onni huokaisi kärsimättömästi.

– Vastahan me aloitimme! Oona muistutti.

Niinpä tutkimus jatkui. Onni pudotti ja Oona teki muistiinpanoja. Mutta sitten, yhtäkkiä kasvi pysyikin pudotuksen jälkeen aivan normaalissa asennossa lehdet kauniisti levällään.

– Mummi, mummi, mimosa ei pelästynyt! lapset iloitsivat.

– Hyvänen aika. Se oppi näin nopeasti, ettei pienestä pudotuksesta ollut sille mitään vaaraa, mummi sanoi.

– Ihmeellinen kasvi. Kuukauden kuluttua voimme tutkia, miten hyvä muisti mummin mimosalla on! Onni innostui.

– Ainakin se taitaa oppia nopeammin kuin moni ihminen. Vaikkei sillä ole edes aivoja! Oona hihitti.

Tuntomimosa
(*Mimosa pudica*)

Mimosa on tuntokasvi, joka reagoi nopeasti pieneenkin hipaisuun. Sen lehdet menevät kosketuksesta heti suppuun ja oksat notkahtavat alaspäin. Mutta kun kasvi oppii, ettei häirinnästä ole sille haittaa, se lakkaa reagoimasta. Kaiken lisäksi pikkuinen mimosa voi muistaa oppimansa jopa kuukauden.

Sinivuokko
(*Hepatica*
nobilis)

Jännittävä seikkailu kasvien ihmeellisessä maailmassa

Kasvitko muka hiljaisia hissukoita, jotka eivät ymmärrä mistään mitään? Mitä vielä! Ne haistavat ja maistavat, näkevät ja kuulevat, liikkuvat, tuntevat kosketuksen ja voivat jopa oppia asioita. Kaiken lisäksi kasvit viestittelevät keskenään ja osaavat kutsua tarvittaessa myös eläimiä avukseen. Ihmeellistä, mutta totta!

Oona ja Onni retkeilevät metsässä, pihalla ja kasvitieteellisessä puutarhassa ja tarkkailevat mummin jännittäviä huonekasveja. Samalla he oppivat, että kasvitkin nukkuvat öisin ja että äitipuu hoivaa jälkeläisiään. Tutuiksi tulevat myös kasvimaailman armottomat huijarit, varkaat ja lihansyöjät.

Ikäsuositus 5+

Anne Hakulinen on espoolainen biologi ja vapaa toimittaja. Häneltä on aiemmin ilmestynyt *Lapsen oma perhoskirja*, *Lapsen oma ötökkäkirja* ja *Eläinten ennätyskirja*.

Olga Veselovskaya on helsinkiläinen kuvataiteilija, kuvittaja ja sisustusarkkitehti. Hän on valmistunut Pietarin taideteollisesta valtionakatemiasta ja Lahden muotoiluinstituutista. Hän tekee kuvituksia mm. Luontoliiton *Sieppo*-lastenlehteen.

ISBN 978-952-375-709-7

9 789523 757097

minerva

